

ĂN LẠC CÔ HỘI VÀ THÁCH THỨC CHO CÔNG TY CHO THUÊ TẠI CHÍNH VIỆT NAM?

TS. THANH THÒ THU THỦY
VÕ VĂN CÁN

Hiện nay nghiệp vụ cho thuê tài chính là hình thức tài trợ vốn phổ biến trên thế giới nhờ tính an toàn cao, tiền lời và nhiều ưu đãi với các bên tham gia. Theo những giải số bỏ việc mô hình này được theo các cam kết WTO và có bản sẽ coi các công tác tích cực với với cạnh tranh, thúc đẩy sự phát triển của dịch vụ cho thuê tài chính các công ty kinh doanh trong lĩnh vực này. Tuy nhiên, các công ty cho thuê tài chính (CTTC) trong nước cần thay đổi những cơ hội và thách thức để đưa ra cách thức tiếp cận cho hoạt động kinh doanh của mình.

Trong quá trình hoạt động của một nền kinh tế hệ thống ngân hàng là khâu trung gian không thể thiếu. Tuy nhiên, với áp lực về nguồn vốn, các ngân hàng vốn trung và dài hạn ngay càng tăng cao cùng với sự phát triển của nền kinh tế thế giới, thì các hình thức tài trợ vốn truyền thống của hệ thống ngân hàng không đáp ứng được nhu cầu vốn cho nền kinh tế vì vậy, một hình thức cung cấp vốn khác cho doanh nghiệp đã được hình thành đó là hình thức cho thuê tài chính. Hình thức này đã phát triển ở các nước phát triển như Mỹ, Anh, Pháp, Đức... từ những năm 50 của thế kỷ XIX, và đạt sự phát triển mạnh mẽ vào đầu những năm 60 của thế kỷ XX. Tuy nhiên, nó với các nước đang phát triển, trong đó có Việt Nam thì hình thức cho thuê tài chính mới được hình thành và phát triển trong những năm gần đây. Do nội dung tìm hiểu các cơ hội sẽ giúp cho các công ty CTTC trong nước phát huy được thế mạnh của mình và nâng cao chất lượng các thách thức nhằm giúp công ty tránh được những rủi ro tiềm tàng mà công ty phải đối mặt.

NHỮNG CƠ HỘI CHO CÔNG TY CTTC VIỆT NAM

Môi trường pháp lý ngày càng hoàn thiện: Văn bản pháp lý chính thức hiện hành hoạt động cho thuê tài chính nội địa là Nghị định 64/CP do Chính phủ ban hành ngày 9/10/1995 quy định về quy chế tạm thời về tổ chức và hoạt động của công ty CTTC tại Việt Nam. Đến ngày 2/5/2001 Chính phủ ban hành Nghị định số 16/2001/NĐ-CP về tổ chức và hoạt động của công ty cho thuê tài chính thay thế Nghị định 64/CP. Sau đó là quyết định của Bộ trưởng Bộ Tài chính và việc ban hành chuẩn mực số 6 – Thuê tài sản (Quyết định số 165/2002/QĐ-BTC ngày 31/12/2002 của Bộ trưởng Bộ Tài chính). Ngày 12/10/2005, Ngân hàng Nhà nước (NHNN) đã ký ban hành Thông tư số 06/2005/TT-NHNN hướng dẫn thực hiện một số nội dung tại Nghị định số 16/2001/NĐ-CP và Nghị định 65/2005/NĐ-CP về tổ chức và hoạt động của công ty CTTC. Nhờ vậy, trong khoảng thời gian gần 10 năm, Chính phủ liên tục hoàn thiện khung pháp lý để tạo môi trường thuận lợi cho các công ty CTTC hoạt động ngày càng mở rộng.

Lĩnh vực hoạt động của các công ty cho thuê tài chính ngày càng mở rộng: Công ty CTTC được phép huy động vốn từ các nguồn như nhận tiền gửi có kỳ hạn từ một năm trở lên của các tổ chức, cá nhân; vay vốn ngân hàng, trung và dài hạn của các tổ chức tín dụng trong và ngoài nước; phát hành các loại giấy tờ có giá tiếp nhận các nguồn vốn khác theo quy định của Ngân hàng Nhà nước. Ngày nay, công ty cho thuê tài chính thực hiện các nghiệp vụ như cho

thuê tài chính; mua và cho thuê lại theo hình thức cho thuê tài chính; tổ chức cho khách hàng và những vấn đề có liên quan đến nghiệp vụ cho thuê tài chính; thực hiện các dịch vụ ủy thác, quản lý tài sản và bảo lãnh liên quan đến hoạt động cho thuê tài chính; các hoạt động khác khi được NHNN cho phép. Ngoài ra, công ty cho thuê tài chính vẫn có thể tham gia với các hoạt động ngoại hối. Nhờ vậy, lĩnh vực hoạt động ngày càng mở rộng sẽ tạo nên nhiều kiến thức mới cho các công ty cho thuê tài chính có cơ hội phát triển.

Nhiều kiến thức về vay vốn đang dần hòa nhập với các ngân hàng nên đang thu hút khách hàng: Thay vì tìm kiếm một khoản cho vay từ các ngân hàng thông mại (NHTM), và các ngân hàng nội địa tài sản năm nào thì các công ty cho thuê tài chính sẽ tạo nên nhiều kiến thức cho doanh nghiệp nhiều lợi ích từ việc CTTC mà không cần phải có tài sản thế chấp. Theo nguyên tắc, bên cho thuê cam kết mua máy móc, thiết bị, các công trình xây dựng theo yêu cầu của bên thuê và giao quyền sở hữu với tài sản cho thuê. Bên thuê sử dụng tài sản cho thuê và thanh toán tiền thuê trong thời gian thuê theo hai bên thỏa thuận theo hợp đồng. Bên thuê không được hủy bỏ hợp đồng trước thời hạn. Khi kết thúc thời hạn thuê bên thuê được hưởng quyền sở hữu, mua lại hoặc tiếp tục thuê lại tài sản theo nhiều kiến thức thuận lợi. Nhờ vậy công ty CTTC nắm giữ một vị trí pháp lý rõ ràng các doanh nghiệp và cá nhân sẽ đáp ứng nhu cầu kinh doanh của mình; nâng cao chất lượng mang lại lợi ích cho các công ty CTTC ngày càng nhiều nhờ đó mà chuyên môn, năng lực ngày càng cao hiệu quả hoạt động

kinh doanh.

CTTC sẽ ít rủi ro hơn so với các hình thức tài trợ vốn khác: Trong thời gian cho thuê bên CTTC vẫn nắm giữ quyền sở hữu pháp lý đối với thiết bị thuê. Do nội bên cho thuê có quyền chiếm hữu lại tài sản bất cứ lúc nào nếu xét thấy bên thuê có hành vi vi phạm hợp đồng. Ngoài ra, nếu bên thuê làm vào tình trạng phá sản thì tài sản thuê tại chính kho bãi phát mãi mà vẫn đảm bảo tính sở hữu hợp pháp của bên cho thuê

NHỮNG THÁCH THỨC CỦA CÔNG TY CHO THUÊ TẠI CHÍNH VIỆT NAM PHẢI NÓI MÀ!

Về tình hình vốn đầu tư: Cho đến năm 2007, các nước này có 10 công ty CTTC nước ngoài thành lập với số vốn nhiều nhất cho mỗi công ty nước ngoài qua bảng sau:

(Công ty CTTC Kexim) và 1 công ty liên doanh (Công ty CTTC Quốc tế Việt Nam) với tổng số vốn đầu tư 18 triệu USD. Năm 1998 số công ty cho thuê tại chính tăng thêm 5, và các công ty này đều là công ty 100% vốn trong nước với tổng vốn đầu tư 607 tỷ VND. Từ năm 1999 đến năm 2006 số công ty cho thuê tại chính tăng thêm rất ít và chỉ thành lập thêm 3 công ty, trong đó có 1 công ty 100% vốn nước ngoài (Công ty CTTC ANZ-VTRAC) và 2 công ty trong nước. Nếu xét quy mô vốn đầu tư, thì riêng 2 công ty có 100% vốn nước ngoài có tổng số vốn đầu tư 18 triệu USD, chiếm 49%, 1 liên doanh 5 triệu USD chiếm 13,6% và 7 công ty 100% vốn trong nước với tổng vốn nhiều nhất 857 tỷ VND, tổng cộng 13,712 triệu USD (quy đổi theo tỷ giá 16.000 VND/

ngoài đồng lại. Nhiều nay thể hiện quy mô vốn đầu tư của các công ty CTTC trong nước còn rất thấp, không cạnh tranh nổi so với các công ty nước ngoài. Vì vậy, với phạm vi hoạt động của mình, các công ty CTTC trong nước cần ngày càng mạnh hoạt động huy động vốn dồi dào nhiều hình thức khác nhau như nhận tiền gửi có kỳ hạn từ một năm trở lên của các tổ chức, cá nhân; vay vốn ngân hàng, trung và dài hạn của các tổ chức tín dụng trong và ngoài nước; phát hành các loại giấy tờ có giá ... nhằm nâng cao năng lực tài chính và uy tín của mình trên thị trường.

Biến động về nhận sở hữu các công ty: Một thách thức nữa diễn ra khi số gia tăng số lượng công ty CTTC trong khi nguồn nhận vốn trong ngành không đủ đáp ứng nhu cầu nên số di chuyển nhận sở hữu các công ty CTTC. Do nội nếu các công ty CTTC trong nước không có những liên quan đến chính sách nhận sở hữu trong thời gian tới sẽ bị mất lợi thế trước các công ty 100% vốn nước ngoài hoặc liên doanh. Bên cạnh nội các công ty cần phải nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ cho nhân viên nhằm nhanh chóng bắt kịp các công nghệ cho thuê tại chính tiên tiến của các nước phát triển trên thế giới.

Nhà lang nhàn nước đời bao sẽ có một cuộc cạnh tranh rất lớn: So với Việt Nam, dịch vụ cho thuê tại chính đã phát triển mạnh và chuyển nghiệp vụ các nước trên thế giới trong thời gian khai xa, do nội trình độ nghiệp vụ CTTC của các công ty nước ngoài theo nội ngày càng hoàn thiện và phát triển. Ngoài ra, các nước phát triển thì dịch vụ cho thuê tại chính chiếm một tỷ trọng lớn trong thị trường tín dụng, nhiều nay sẽ đời bao triển vọng phát triển thị trường này ở Việt Nam sẽ rất cao. Trong khi nội Việt Nam cũng mới hình thành thị trường CTTC nên các

Bảng: Tình hình thành lập và đầu tư vốn của các công ty cho thuê tại chính tính đến ngày 31/12/2006 tại Việt Nam

STT	Tên Công ty	Số và ngày cấp Giấy phép	Số và ngày cấp GP ngoại hối	Trụ sở chính	Vốn điều lệ
1	Công ty CTTC NH Sài Gòn Thương Tín	04/GP-NHNN 12/04/2006	01/01/1900	278 Nam Kỳ Khởi Nghĩa, P8, Q3, TP Hồ Chí Minh	100 tỷ VND
2	Cty CTTC II NH Đầu tư và Phát triển VN	11/GP-NHNN 17/12/2004	01/01/1900	Lầu 6 Cao ốc 146 Nguyễn Công Trứ, Q1, TP HCM	150 tỷ VND
3	Cty CTTC ANZ-VTRAC (100% vốn nước ngoài)	14/GP-CTCTTC 19/11/1999	01/01/1900	14 Lê Thái Tổ, Hà Nội	5 triệu USD
4	Cty CTTC I - NH Nông nghiệp & PENT	06/GP-CTCTTC 27/08/1998	01/01/1900	Số 4 Phạm Ngọc Thạch, Đống Đa, Hà Nội	150 tỷ VND
5	Cty CTTC II - NH Nông nghiệp & PENT	07/GP-CTCTTC 27/08/1998	01/01/1900	422 Trần Hưng Đạo, P2, Quận 5, TP HCM	150 tỷ VND
6	Cty CTTC NH Đầu tư và Phát triển VN	08/GP-CTCTTC 27/10/1998	13/GP-NHNN 22/05/2003	191 Bà Triệu, Q. Hai Bà Trưng, Hà Nội	102 tỷ VND
7	Cty CTTC NH Công thương VN	04/GP-CTCTTC 20/03/1998	01/01/1900	18 Phan Đình Phùng, Hà Nội	105 tỷ VND
8	Cty CTTC NH Ngoại thương VN	05/GP-CTCTTC 25/05/1998	06/GP-NHNN 08/04/2003	T3, Nhà 10b Tràng Tiền, Hoàn Kiếm, Hà Nội	100 tỷ VND
9	Cty CTTC Kexim (100% vốn nước ngoài)	02/GP-CTCTTC 20/11/1996	763/QĐ-NHNN 14/07/2003	Tầng 9 Diamond Plaza, 34 Lê Duẩn, Q1, TP HCM	13 triệu USD
10	Cty CTTC Quốc tế VN (VILC) (liên doanh)	01/GP-TCTTC 28/10/1996	236/QĐ-NHNN 18/03/2003	Sài Gòn Tower, 29 Lê Duẩn, Q1, TP HCM	5 triệu USD

Nguồn: Ngân hàng Nhà nước Việt Nam

Từ bảng số liệu cho thấy, nếu phân tích theo thời gian thành lập thì năm 1996 chỉ có 2 công ty nước ngoài thành lập, trong đó 1 công ty 100% vốn nước ngoài

(USD), chỉ chiếm 37,4%. Nhờ vậy, xét về mặt quy mô vốn đầu tư thì với 7 công ty trong nước tổng số vốn đầu tư khoảng bằng vốn đầu tư của 2 công ty 100% vốn nước

công ty CTTC trong nước sẽ không tránh khỏi vấp ngã do trình độ non kém và vốn nhỏ bé của mình. Đặc biệt, sau khi Việt Nam gia nhập WTO thì mức độ cạnh tranh giữa các công ty CTTC trong và ngoài nước sẽ diễn ra gay gắt và hầu như tất yếu là thò trống CTTC trong nước sẽ bị chia sẻ

Nhà lai loại hình dịch vụ tài chính mới nên ít nước doanh nghiệp biết đến, đặc biệt là các doanh nghiệp ở những nhà phòng khách phải là các thanh phố lớn như Hà Nội, thành phố Hồ Chí Minh. Trong thời gian qua, con quái vật doanh nghiệp quan tâm đến hoạt động CTTC bởi vì nó là một

doanh nghiệp, nên thời cần coi chừng trình nào tạo và xây dựng trung tâm hoạt động hoặc tổ vấn cho khách hàng, đặc biệt nói với khách hàng là doanh nghiệp và vốn nhỏ và cần phải. Theo Phó Thống đốc Thông tin NHNN Việt Nam Trần Minh Tuấn nhận xét: "Cần xây dựng Hiệp hội CTTC tại Việt Nam".

Hoạt động CTTC vẫn tiềm ẩn những rủi ro: Trong phân tích về cơ hội cho các công ty cho thuê tài chính chúng ta thấy rằng "CTTC sẽ ít rủi ro hơn so với các hình thức tài trợ vốn khác". Nhiều nhà không công nhận là dịch vụ CTTC là không có rủi ro. Do tính đặc thù trong hoạt động của mình nên hoạt động

trong giai đoạn triển khai thời hiện. Ngoài ra còn có thể phát sinh những rủi ro khác trong hoạt động CTTC như rủi ro về lãi suất cho thuê (do thời gian cho thuê dài), rủi ro về tỷ giá hối đoái với các tài sản như tờ bằng ngoại tệ rủi ro về lạm phát hoặc rủi ro về mất phần ly. Vì vậy, nên hạn chế rủi ro trong quá trình hoạt động, các công ty CTTC cần xây dựng một chiến lược về khách hàng, về các loại tài sản cho thuê và hòa bản hoạt động trong tổng thời kỳ tổng giai đoạn cho phù hợp với mô hình tổ chức, có chế độ quản lý và nhiều hành của công ty. Các công ty cũng cần nhanh chóng triển khai các nghiệp vụ mới như: cho thuê vận hành, mua và cho thuê lại, thời hiện các dịch vụ ủy thác, quản lý tài sản và bảo lãnh liên quan đến hoạt động CTTC... nên làm nên dạng hình nội dung hoạt động.

Tóm lại, hoạt động của các công ty CTTC Việt Nam trong thời gian vừa qua cho thấy việc phát triển loại hình công ty này là một hướng đi phù hợp với nhu cầu thò trống tài chính tín dụng ở Việt Nam. Do nội dung các công ty công ty cho thuê tài chính ngày càng quan trọng trong hoạt động của các tổ chức tín dụng. Mặc dù các công ty CTTC Việt Nam bước đầu đã đạt được một số kết quả đáng khích lệ song sẽ hiểu biết nội dung của các doanh nghiệp nói với hoạt động của các công ty CTTC còn hạn chế. Đặc biệt khi Việt Nam mở cửa thò trống thì mức độ cạnh tranh giữa các công ty CTTC trong nước, các công ty CTTC nước ngoài cũng nhờ các hình thức tài trợ tín dụng khác ngày càng phức tạp. Vì vậy, các công ty CTTC Việt Nam cần nhận thấy nếu thuận lợi, nếu thuận lợi thời nên đưa ra các giải pháp thích hợp nhằm khai thác tiềm năng của mình, khắc phục những điểm yếu để thò trống công ty ngay một phát triển ■

hoạt động khai mở mọi miền Việt Nam, sẽ hiểu biết còn nhiều hạn chế nhất là khi tín dụng trung và dài hạn của ngân hàng vẫn còn quen thuộc và nước nhiều doanh nghiệp và cần nhận coi là biện pháp truyền thống dùng để vay vốn. Nếu nhờ các nước đang phát triển, ty trong của thò trống CTTC so với thò trống tín dụng chiếm vào khoảng từ 15 đến 20% thì ở Việt Nam, tỷ lệ này mới chỉ đạt khoảng 1,4%. Vì vậy, các công ty CTTC cần coi chiến lược tuyển dụng, quảng bá rộng rãi về hoạt động này nhằm nâng cao sự hiểu biết cho

của công ty CTTC vẫn còn tiềm ẩn những rủi ro. Thông thường, CTTC tài trợ vốn nên mua máy móc thiết bị tập trung vào một số ít khách hàng hoặc một ít nhóm khách hàng có chung lĩnh vực kinh doanh hoặc cùng ngành nghề kỹ thuật nên rủi ro không nước phân tán. Bên cạnh nội rủi ro cũng có thể xảy ra phát từ phạm vi và các nghiệp vụ hoạt động của công ty CTTC cho nước nên dạng, các công ty CTTC chủ yếu thời hiện nghiệp vụ cho thuê tài chính thuần, còn các nghiệp vụ khác nhờ cho thuê vận hành, mua và cho thuê lại, dịch vụ ủy thác, bảo lãnh... nâng